

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

Кафедра економіки та менеджменту

**ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ РОЗВИТОК
СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської наукової конференції
здобувачів вищої освіти та вчених**

м. Одеса, 21 листопада 2025 року

**Одеса
2025**

Організатори: Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра економіки та менеджменту.

Укладачі:

Кібік Ольга Миколаївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія»;

Котлубай Вячеслав Олексійович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія»;

Капустян Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія».

Економіко-правовий розвиток сучасної України : матеріали XIV Всеукр. наук. конф. здобувачів вищої освіти та вчених, м. Одеса, 21 листопада 2025 р. / за ред. д.е.н., проф. О.М. Кібік. Одеса : НУ «ОЮА», 2025. 262 с.

DOI: 10.32837/11300.31015

Думка укладачів може не збігатись з думкою авторів матеріалів. Відповідальність за зміст матеріалу несе автор. Відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності несе автор.

Бойко Д.П.	
Вплив цифрових валют та криптоактивів на систему оподаткування і бухгалтерського обліку.....	166
Вишневський О.В.	
Блокчейн-технології як інструмент підвищення прозорості та безпеки облікових даних і транзакцій	170
Карандо М.О.	
Інформаційні технології в бухгалтерському обліку	173
Корчомкіна В.С.	
Методичні аспекти обліку пошкоджених активів в Україні	175
Марченко К.І.	
Хмарні технології бухгалтерського обліку: переваги, ризики та перспективи для українського бізнесу.....	178
Раулець Д.І.	
Застосування штучного інтелекту в підвищенні ефективності податкового контролю	181
Самусевич Д.Р.	
Особливості ведення бухгалтерського обліку та роль бухгалтера в умовах воєнного стану в Україні	184
Сінько К.І.	
Трансформація бухгалтерського обліку й оподаткування під впливом діджиталізації, воєнного стану та інтеграційних процесів	187
Деляєва В.В., Зварич С.А.	
Механізми регулювання офшорних юрисдикцій у контексті міжнародної податкової конкуренції: виклики та перспективи для України після 2022 року	190
Кравчук С.О.	
Проблеми тіньової економіки та шляхи їх мінімізації засобами сучасного обліку й аналітики	194
Павлюченко Д.М.	
Роль податків у формуванні доходів держави та забезпеченні економічного розвитку.....	197
Протеняк С.Є.	
Бухгалтерський облік в умовах воєнного стану	200
Терещина А.С.	
Автоматизація бухгалтерського обліку: виклики та переваги для малого бізнесу.....	203

Протеняк С.Є.,
здобувачка 2 курсу
факультету судового та міжнародного права,
Національний університет «Одеська юридична академія»

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан, створює унікальні умови для бухгалтерського обліку. Підприємства стикаються з необхідністю швидко реагувати на зміни в законодавстві, які спрямовані на полегшення бізнес-процесів, але водночас вимагають підвищеної уваги до деталей [6]. Основні проблеми включають оцінку впливу воєнних подій на активи, коригування податкових зобов'язань та перехід до віддаленого ведення обліку.

У 2025 році законодавство щодо бухгалтерського обліку зазнало кількох важливих оновлень, спрямованих на адаптацію до воєнних реалій. Зокрема, уряд схвалив проєкт змін до Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який вводить нові вимоги до звітності, включаючи елементи сталого розвитку для великих компаній [3]. Це означає, що бухгалтери тепер мусять інтегрувати не тільки фінансові показники, але й дані про екологічний та соціальний вплив діяльності підприємства. Такі нововведення допомагають бізнесу краще планувати довгострокові стратегії, але вимагають перегляду облікових політик. Крім того, продовження воєнного стану впливає на строки подання звітності можна відкласти, але це не звільняє від обов'язку точно фіксувати всі операції [6]. Принципи обліку, такі як обережність і суттєвість, набувають нового значення – бухгалтери рекомендують створювати додаткові резерви під можливі збитки від воєнних дій, наприклад, через інфляцію чи перебої в постачаннях [4]. Оцінка здатності підприємства продовжувати безперервну діяльність: принцип безперервності діяльності ставиться під значний сумнів. Бухгалтери та керівництво зобов'язані ретельно оцінювати та розкривати вплив війни на здатність підприємства функціонувати, прогнозувати грошові потоки та виконувати зобов'язання.

У практиці це проявляється в регулярному перегляді балансу, де події після звітної дати оцінюються на предмет їх впливу на фінансовий стан. Загалом, ці зміни спонукають до більш гнучкого підходу, де традиційні методи поєднуються з сучасними інструментами для швидкої реакції на кризи. Ризики не обмежуються фізичним пошкодженням – крадіжки чи конфіскація в окупованих районах вимагають додаткових заходів контролю, таких як страхування та резервування коштів. У підсумку, ефективний облік основних засобів допомагає підприємствам зберігати фінансову стабільність, мінімізуючи несподівані втрати.

Одним з найскладніших завдань для бухгалтерів є ведення обліку основних засобів. У 2025 році нормативи дозволяють спрощувати процедури списання пошкодженого майна: замість повної експертизи достатньо актів огляду, особливо в зонах ризику [2]. Це полегшує роботу, але вимагає ретельного документування, щоб уникнути податкових претензій. Зміни в порядку ліквідації активів під час воєнного стану призупиняють деякі вимоги до вартості майна, дозволяючи швидше реагувати на втрати [4]. Рекомендується застосовувати прискорену амортизацію для активів у небезпечних регіонах, враховуючи скорочений термін їх корисного використання. Практично, це означає регулярні інвентаризації з використанням мобільних додатків для фіксації стану майна в реальному часі.

Оподаткування в умовах воєнного стану у 2025 році включає низку послаблень, які полегшують навантаження на бізнес. Зокрема, збільшено ліміт на благодійні витрати до 8% для допомоги армії, що дозволяє оптимізувати податки на прибуток [6]. Бухгалтери мають точно фіксувати такі операції, щоб вони відповідали нормам і не призводили до штрафів [3]. Фінансова звітність тепер повинна розкривати воєнні ризики, включаючи оцінку зобов'язань і резервів під можливі збитки. У контексті валютних обмежень, бухгалтери рекомендують використовувати електронні системи для відстеження транзакцій, щоб уникнути порушень. Загалом, ці адаптації дозволяють бізнесу фокусуватися на виживанні, але вимагають від бухгалтерів глибокого розуміння норм для правильного відображення в звітах.

Цифровізація стає невід'ємною частиною бухгалтерського обліку в воєнний час, дозволяючи вести документацію віддалено та мінімізувати ризики втрати

паперів. У 2025 році рекомендується впроваджувати хмарні платформи, такі як спеціалізоване ПЗ для автоматизації розрахунків амортизації чи податків [5]. Це не тільки прискорює процеси, але й знижує витрати на 15-25% завдяки оптимізації рутинних завдань. Однак, з ростом кіберзагроз, бухгалтери мусять забезпечувати захист даних через двофакторну аутентифікацію та регулярні резервні копії. У цілому, цифрові інструменти перетворюють облік з реактивного на проактивний, сприяючи стійкості бізнесу.

Отже, бухгалтерський облік в умовах воєнного стану у 2025 році вимагає від фахівців не тільки знання норм, але й креативного підходу до адаптації. Законодавчі зміни, фокус на цифровізації та ретельний контроль ризиків дозволяють підприємствам зберігати стабільність і планувати відновлення [1]. Перспективи включають інтеграцію міжнародних стандартів після війни, з акцентом на сталий розвиток.

Література

1. Воєнний стан продовжили до 3 лютого 2026 року: що має врахувати бухгалтер. URL: <https://7eminar.ua/news/6898-vojennii-stan-prodovzeno-do-7-serpnya-2025-roku-shho-maje>
2. Кротик А. Організація та ведення військового обліку-2025 – процес без штрафів. URL: https://buh.ligazakon.net/aktualno/15069_organizatsiya-ta-vedennya-vyskovogo-obliku-2025-protses-bez-shtrafv
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV–ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
4. Прокопова О.М., Кудлаєва Н.В. Бухгалтерський облік в умовах воєнного стану: ключові характеристики та проблемні аспекти. *Інвестиції: практика та досвід*. №9-10. 2022. С. 38-43.
5. Панійван К.Є. Бухгалтерський облік у ФОП в Україні: виклики та перспективи в умовах сучасних змін. 2025. №1 (111). С. 81-86.
6. Січень-2025: що очікувати бухгалтеру. URL: <https://7eminar.ua/news/3235-sicen-2025-shho-ocikuvati-buxgalteru>.